

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-482-8-27>

## **ОСОБЛИВОСТІ КОНВЕРГЕНЦІЇ МОНЕТАРНИХ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ТА ЄС**

Радикальне розширення Європейського Союзу, що мало місце упродовж 2004-2007 р. р. завжди знаходилося в полі зору багатьох інституцій ЄС, з-поміж яких надзвичайно важливу роль виконували Європейський центральний банк, Європейська Комісія, Рада ЄС, Європейський інвестиційний банк тощо. Вплив їх на різні аспекти формування спільної монетарної моделі Європейського Союзу був доволі значущим. Насамперед це стосувалося Європейської монетарної системи. Саме на неї свого часу звернув увагу Robert A. Jones [1, р. 302] визнавши її як нову модель Європейської системи банків (ESCB) та гармонізовану платформу складних фінансових багаторівневих відносин. Утім з позиції історичних трендів у банківській сфері ЄС можна констатувати, з одного боку, відносну сталість, з другого – надзвичайно високий рівень так званої фінансової турбулентності. На постійні зміни в динаміці руху європейських банків вказує Gioia Pescetto [2, с. 296]. Водночас, як показав досвід «європейської конвергенції», важливого значення в процесі коінтеграції будь-якої країни з Європейським Союзом набуває імплементація в національне законодавство так званого спільного доробку «Acquis Communautaire», зараз – «Acquis», який окрім економічних заходів, на що не один раз вказують різні дослідники, передбачає виконання цілого ряду юридичних заходів та процедур.

Практично на таких саме діях в плані гармонізації європейської правової системи наполягають Alan Marciano, Jean-Michel Josselin [3]. На їх думку надзвичайно важливими діями держави – апліканта на вступ мають бути планові заходи

конвергенції основних монетарних положень. Утім лише цього недостатньо. Як показав набутий практичний досвід країн Центральної та Східної Європи заходи щодо імплементації системних вимог конвергенції, у т. ч. в монетарній сфері, виявилися не менш складними до виконання, ніж Копенгагенські та Маастрихтські критерії. Доволі показовою виявилась Естонія, експерти якої розробили модель «поступової» імплементації «Спільного доробку ЄС», починаючи від найлегших заходів на початковому етапі до найскладніших на заключному. Зазначений підхід, який більше за все нагадував градуалістську модель реформування ЦСЄ, виявився доволі показовим в плані глибокої радикалізації жорстких заходів, що мало місце в країнах так званої «шокової терапії». Проте варто розуміти, що досвід країн цього регіону, а головне – результати, були скориговані як наднаціональними, так і національними урядовими структурними заходами. Подібні події очікують й нашу державу, яка матиме як спільні, так і відмінні риси характеру, структури та інструментарії модернізації економіки:

- Україна за площею і чисельністю населення є значно більшою від практично всіх країн ЦСЄ;
- істотний вплив на характер та негативну динаміку коінтеграції мають військові дії з боку РФ та окупація значної частини території з так званою «валютною експансією» російського рубля;
- найбільш складними розділами у майбутніх переговорах про вступ будуть: фінансовий контроль (кластер 1), фінансові послуги (кластер 2), економічна і монетарна політики (кластер 3), фінансове і бюджетне положення (кластер 5) [4];
- значний вплив акселераторів постпандемічного відновлення (зелена і цифрова трансформації, запровадження державно – приватного партнерства) [5];
- суттєве посилення векторності Банківського Союзу, який чітко ідентифікує мінімальні покращення, реальні удосконалення, масштабне реформування [5, с. 290];
- врахування ключових трансформацій, які мають свій відбиток у структурі та пріоритетах фінансових ресурсів ЄС упродовж 2021–2027 рр., зокрема йдеться про масштабну

багаторічну фінансову рамку (1210,9 млрд. євро) та програму ЄС «Нове покоління» (806,9 млрд. євро).

Надзвичайно важливим для України трендом монетарного «зближення» буде те, що в процесі досягнення валютної сталості треба буде окрім імплементації «Спільного доробку», активно запроваджувати цілу низку тих нових положень, які реально визначатимуть глибинну динаміку структурних зрушень в ЄС та в Україні.

### **Література:**

1. Jones R. The Politics and Economics of the European Union. Second Edition. Cheltenham. Edvard Elgar 2001. 532 p.
2. Pescetto G. Financial services /Industries in Europe. Competition, Trends and Policy Issues /Ed. by Peter Johnson. Cheltenham. Edvard Elgar 2003. P. 287–319.
3. The Economics of Harmonizing European Law. Cheltenham. Edvard Elgar 2002. 268 p.
4. Commission Opinion on Ukraine`s application for membership of European Union/ Analytical report. Staff Working Document (February 2023). Brussels, 1.2.2023 SWD (2023) 30 final.
5. Ільницький Д.О., Столярчук Я.М., Ільницька Н.Ф. Економічна та валютна політика. Постпандемічне відновлення та стійкість. Зелений і безпечний Європейський Союз: монографія / За ред. А.О. Бояра, В.Й. Лажніка. Луцьк : Вежа-друк, 2023. Розд. 21. С. 285–301.